4. Relációk

1. Határozzuk meg az alábbi A és B halmazok esetén $A \times B$-t. Ábrázoljuk a kapott halmazt Descartes-féle koordináta-rendszerben.

a) $A = \{1, 3\}$, $B = \{-1, 0, 2\}$
b) $A = \{1, 3\}$, $B = [1; 3)$
c) $A = (-1; 2]$, $B = [1; 3)$.

2. Legyen $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ és legyenek $\alpha, \beta \subseteq A \times A$ a következő relációk:

$$\alpha = \{(1,2), (3,2), (3,4), (4,4), (5,5)\} \text{ és } \beta = \{(1,2), (2,2), (3,2), (4,3), (4,5)\}.$$

Határozzuk meg a következő relációkat:

$$\alpha \cap \beta, \quad \alpha \setminus \beta, \quad \alpha^{-1}, \quad \alpha \circ \beta, \quad \beta \circ \alpha, \quad \alpha^{-1} \circ \beta, \quad \beta \cap \alpha^{-1}.$$

3. Határozzuk meg az alábbi α és β relációk esetén az α^{-1}, $\beta \circ \alpha$ és $\alpha \circ \beta$ relációkat. (Az $\mathbb{E}$ az emberek halmazát jelöli.)

a) $\alpha = \{(x, y) \in \mathbb{E}^2 : x \text{ az } y \text{ gyermeke}\}$, $\beta = \{(x, y) \in \mathbb{E}^2 : y \text{ az } x \text{ apja}\}$
b) $\alpha = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x = 2y\}$, $\beta = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x = 2^y\}$
c) $\alpha = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : y = x^2\}$, $\beta = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : y - 1 = 3x\}$.

4. Adjuk meg a $H = \{-2, 1, 2, 3, 4\}$ halmazon értelmezett $\rho = \{(a, b) : a \text{ osztója } b\text{-nek}\}$ reláció gráfját. Vizsgáljuk meg reflexivitás, szimmetria, antiszimmetria, tranzitivitás és dichotómia szempontjából.

5. Vizsgáljuk meg az alábbi relációkat reflexivitás, szimmetria, antiszimmetria, tranzitivitás és dichotómia szempontjából. Ezek alapján állapítsuk meg, hogy melyik reláció ekvivalencia, részbenrendezés vagy (teljes) rendezés.

a) $\{(a, b) : |a - b| \leq 2\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
b) $\{(x, y) : x \leq y\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
c) $\{(x, y) : x < y\}$ az $\mathbb{R}$ halmazon
d) $\{(a, b) : ab \geq 0\}$ az $\mathbb{R}$ halmazon
e) $\{(a, b) : a^2 \geq b^2\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
f) $\{(x, y) : |x| = |y|\}$ az $\mathbb{R}$ halmazon
g) $\{(x, y) : 2 \mid x + y\}$ az $\mathbb{N}$ halmazon
h) $\{(a, b) : 4 \mid b - a\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
i) $\{(a, b) : a^2 < b^2\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
j) $\{(X, Y) : X \cap \mathbb{Z} = Y \cap \mathbb{Z}\}$ a $\mathcal{P}(\mathbb{Q})$ halmazon

6. Döntsük el, hogy az $A = \{a, b, c, d, e, f\}$ halmaz hatványhalmazának alábbi részhalmazai osztályozásai-e az A halmaznak.

a) $\mathcal{C}_1 = \{\{a\}, \{c, d\}, \{b, e, f\}\}$
b) $\mathcal{C}_2 = \{\{a, b\}, \{c, d, e\}, \{f\}\}$
c) $\mathcal{C}_3 = \{\{a, c\}, \{d\}, \{b, c, e, f\}\}$
d) $\mathcal{C}_4 = \{\emptyset, \{a, c, d\}, \{b, e, f\}\}$
e) $\mathcal{C}_5 = \{\emptyset, \{a\}, \{d\}, \{b, e, f\}\}$
f) $\mathcal{C}_6 = \{\{a, c\}, \{d\}, \{b, f\}\}$.

7. Adjon meg olyan osztályozást az $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ halmazon, melynek három osztálya (blokkja) van. Adja meg az osztályozáshoz tartozó ekvivalenciarelációt.

8. Határozza meg a következő ekvivalenciarelációkhoz tartozó osztályozást.

a) $\{(a, b) : ab > 0\}$ az $A = \{-3, -2, -1, 1, 2, 3\}$ halmazon

b) $\{(a, b) : 3 \mid b - a\}$ az $A = \{-3, -2, -1, 0, 1, 2, 3\}$ halmazon

c) $\{(H, G) : |H| = |G|\}$ az $A = \{\emptyset, \{1, 2\}, \{\emptyset\}, \{0\}, \{a, b\}, \{1, 2, 3\}\}$ halmazon

d) $\{(x, y) : x$ és y számjegyeinek összege egyenlő$\}$ az $A = \{71, 301, 216, 4, 121, 54, 602, 315\}$ halmazon

e) $\{(a, b) : |a| = |b|\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon

f) $\{(x, y) : x^2 + y^2$ páros$\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon.